

підприємства в умовах ринку, яка передбачає усвідомлення керівництвом підприємства доцільності його існування, розробку напрямків зростання конкурентоздатності продукції, робіт та послуг з метою максимізації прибутку.

Список літератури

- 10 Ендовицкий, Д. А. Инвестиционный анализ в реальном секторе экономики : учеб. пособие / Д. А. Ендовицкий; под ред. Л. Т. Гиляровой. – М. : Финансы и статистика. – 2003. – 352 с.
- 11 Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) 2006 334 ст. П Тернопіль:Карт-Бланш.
- 12 Антикризисное управление: стратегические и тактические аспекты / Н. Д. Гуськова [и др.]. – Саранск: Изд-во Мордов. ун-та, 2003. – 122 с.
- 13 Крупка Я.Д. Облік інвестицій. Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 302 с.

В статье раскрыты основные направления и принципы инновационно-инвестиционной политики предприятий в рыночной среде, обоснованы факторы которые определяют инновационно инвестиционную политику с учетом системы стратегического менеджмента.

In the article basic directions and principles of innovaciyno-investicinoy policy of enterprises are exposed in a market environment, grounded factors that determine an innovative investment policy taking into account the system of strategic management.

УДК 657.471

Л.О. Сидоренко, магістр

Кіровоградський національний технічний університет

Бухгалтерський облік як основа інформаційного забезпечення управління акціонерним товариством

Висвітлено проблеми формування інформаційного забезпечення управління акціонерним товариством; надано пропозиції стосовно вдосконалення обліку акціонерного капіталу, цінних паперів, дивідендів, витрат акціонерного товариства, фінансової звітності.

управління акціонерним товариством, акціонерний капітал, витрати акціонерного товариства, дивіденди

Розгортання широкомасштабного процесу приватизації державних і комунальних підприємств з наступним перетворенням в акціонерні товариства пов'язано з неухильним збільшенням кількості останніх, посиленням їхнього впливу на формування ринку цінних паперів в Україні.

Організація і функціонування акціонерних товариств вимагають нових підходів до системи управління їх фінансово-господарською діяльністю. Зміст таких нововведень складається в приведенні всіх елементів системи управління у відповідність з організаційно-правовими особливостями акціонерної форми підприємницької діяльності. Звідси об'єктивним нині є зростання ролі і значення такої функції управління як облік, в рамках якого формується інформаційне забезпечення управління акціонерним товариством

Питання методики й організації бухгалтерського обліку, власного капіталу

викладені в працях Голова С, Добровського В., Крупки Я., Літвіна Б., Мниха Е., Новгородського В., Сопко В., Соколова Я., Усача Б., Фаріона І. й інших авторів.

Однак багато питань з удосконалення методики обліку формування й руху власного капіталу акціонерного товариства, удосконалення звітності як джерела інформації для численних груп користувачів, постановки облікової політики акціонерних товариств тощо вимагають більш глибокого вивчення.

Все вищезазначене зумовлює актуальність дослідження проблем вдосконалення обліку у акціонерних товариствах.

За мету у даній статті поставлено: визначення особливостей діяльності акціонерних товариств, що визначають специфіку обліку; виявлення проблем ведення обліку та надання рекомендацій щодо їх подолання.

Акціонерні товариства, що є основною формою організації сучасних великих підприємств і організацій у всьому світі, являють собою найбільший правовий механізм по організації економіки на основі об'єднання майна приватних осіб, корпорацій різного виду й інших органів.

Дослідження специфіки акціонерної форми дозволило виділити основні риси цієї форми господарювання, які визначають специфіку управління та особливості побудови системи бухгалтерського обліку, а саме: поділ акціонерного капіталу на рівномірні частки - акції; обмеження відповідальності учасників по зобов'язаннях товариства тільки внесками в капітал товариства; статутна форма об'єднання, що дозволяє легко змінювати число учасників і розміри акціонерного капіталу; відділення загального керівництва від керування самим підприємством, що зосереджується в руках особливого вищого органу товариства – загальних зборів акціонерів;

Порівняльний аналіз різних форм господарювання дозволяє сказати, що акціонерні товариства мають ряд переваг у порівнянні з іншими формами власності. По-перше, товариство має можливість залучати засоби акціонерів для поповнення статутного капіталу і розширення своєї діяльності. По-друге, загальне керівництво товариства відділено від конкретного управління, що дозволяє наймати і вибирати найбільш компетентних адміністраторів, змушує акціонерів серйозно відноситися до підбору керуючого персоналу, тому що кожен акціонер зацікавлений в ефективній роботі товариства. По-третє, створюється можливість реального перетворення всього трудового колективу підприємства у власників, шляхом придбання кожним з них акцій товариства. По-четверте, є можливість залучення до складу акціонерів своїх постійних контрагентів, створюючи при цьому загальну зацікавленість у результатах діяльності товариства.

Досягнення основних цілей, що стоять перед акціонерною формою власності, вимагає удосконалення управління акціонерним товариством. Тому зростають вимоги до якісного інформаційного забезпечення процесу управління, яке здійснюється, в першу чергу, на базі облікових даних. Звідси особлива увага повинна приділятися побудові ефективної системи бухгалтерського обліку та контролю.

Одним із основних об'єктів бухгалтерського обліку, що відбиває специфіку діяльності акціонерної форми господарювання є акціонерний капітал. Успішне вирішення задач управління акціонерним капіталом і обґрунтування інвестиційної політики вимагають ефективного обліку акціонерного капіталу і різнобічного використання наданої ним інформації. При цьому, методичні аспекти обліку акціонерного капіталу залежать від його структури та джерел формування.

Вивчення теоретичних аспектів та практики ведення обліку акціонерного капіталу, дозволяє сказати, що вона недостатньо сприяє відображенню всіх фактів

процесу його формування, зміни складу і відповідно не дозволяє оперативно одержувати інформацію необхідну для прийняття управлінських рішень. Доцільно додатково відкрити до рахунку 40 "Статутний капітал" такі субрахунки: 401 - Оголошений капітал; 402 - Передплатний капітал, звичайні акції; 403 - Передплатний капітал, привілейовані акції; 404 - Оплачений капітал, звичайні акції; 405 - Оплачений капітал, привілейовані акції. Субрахунки, що рекомендуються до рахунку 40 "Статутний капітал" є більш простими і прийнятними. Облік з їх використанням поліпшить інформаційну базу, необхідну для керування акціонерним підприємством.

Важливим об'єктом обліку, який впливає на формування фінансових результатів підприємства є витрати. В акціонерних товариствах, утворених шляхом приватизації державних і муніципальних підприємств з одночасним перетворенням в акціонерні товариства відкритого типу, організаційний період сильно розтягнутий, йде паралельно з функціонуванням підприємства в широких масштабах і, внаслідок цього, важко виділити всю номенклатуру організаційних витрат.

В зв'язку з цим, заслуговують на увагу пропозиції фахівців щодо класифікації витрат, пов'язаних з рухом акціонерного капіталу, на чотири групи витрат, а саме: витрати з формування акціонерного капіталу; витрати з поширення та руху акцій; витрати з формування біржової інформації; витрати з формування облікової інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів. Запропонована класифікація дозволяє аналізувати витрати акціонерного товариства з врахуванням джерела їх покриття.

Аналіз змісту діючих форм фінансової звітності та можливостей їх використання в управлінні акціонерними товариствами свідчить, що вони не в повній мірі можуть забезпечити зацікавлених користувачів необхідною інформацією про діяльність підприємства. Тому необхідним є вдосконалення форм звітності в напрямку деталізації інформації про статутний капітал акціонерного товариства, акціонерів, розміщені і анульовані акції, тощо.

У зв'язку з розвитком ринку цінних паперів з'являється необхідність в організації і вдосконаленні методології бухгалтерського обліку цінних паперів акціонерного товариства.

Для обліку наявності і руху акцій, призначених до розміщення, але ще не розподілених серед власників, рекомендується в робочий план рахунків бухгалтерського обліку ввести синтетичний субрахунок 353 "Нерозподілені акції". Даний рахунок буде призначений для узагальнення інформації про наявність і рух нерозміщених акцій товариства що знаходяться в касі підприємства, за їхньою номінальною вартістю. Сальдо рахунку "Нерозподілені акції" варто розглядати як резервну статтю активів підприємства, організація контролю за його поточним станом дозволить аналізувати процес передплатної компанії. У зв'язку з цим рекомендується аналітичний облік акцій до розміщення вести за категоріями акцій.

Важливими питаннями методичного характеру, яке визначає побудову обліку цінних паперів є оцінка. Бухгалтерською проблемою є оцінка й облік акцій, отриманих у дарунок. Зокрема однією з проблем, пов'язаних з урахуванням акцій, отриманих акціонерним товариством у дарунок від акціонерів, є облік умовної заборгованості перед кредиторами акціонерів, що спочатку придбали акції зі знижкою, а потім, щоб ухилитися від зобов'язання, пов'язаного з придбанням акції зі знижкою, передали в дарунок акціонерному товариству його власні акції. Для обліку цих акцій доцільно відкрити забалансовий рахунок "Власні акції (придбані зі знижкою) подаровані акціонерами", щоб у разі потреби призвати акціонерів до виконання свого зобов'язання.

У зв'язку з розвитком ринкових відносин і проведенням приватизації все частіше

виникають рекламні пропозиції щодо вкладення коштів і швидкого одержання приросту капіталу за рахунок дивідендів. А тому важливим є питання обґрунтування розміру дивідендів, що підлягають виплаті акціонерам. На нашу думку, заслуговує на увагу метод розрахунку величини дивідендів в основу якого покладено час, протягом якого акція знаходилася у володінні конкретного акціонера. Такий розрахунок доцільно виконувати в розрізі видів акцій (прості, привілейовані тощо) і категорій їхніх власників (юридичні чи фізичні особи). Простота і наочність цієї методики дозволять скласти об'єктивне уявлення про ефективність функціонування акціонерного капіталу в звітному році не тільки керівництву компанії, але і рядовим акціонерам товариства, що не мають фахової освіти.

Управління акціонерним товариством в сучасних умовах передбачає прийняття найрізноманітніших управлінських рішень, що торкаються різноманітних сторін діяльності. Їх обґрунтування потребує обширної інформації як внутрішнього так і зовнішнього характеру. Для того щоб бухгалтерська інформація виконувала функцію інформаційного забезпечення управління акціонерним товариством необхідною є його комп'ютеризація. З появою акціонерних товариств і прискоренням обробки все зростаючого обсягу інформації почалися спроби з комп'ютерного рішення цієї проблеми. Сьогодні на ринку програмних продуктів є кілька самостійних програм, які можуть бути рекомендовані до використання акціонерним підприємствам, зокрема: "Акціонерний капітал" (розробка фірми "Атлант-інформ"), "Дивіденд" (фірма "Новий Атлант"), "Інтегрована Фондова система" (ЦФТ). Вдосконалення цих програмних продуктів та розробка нових є обов'язковою умовою використання облікової інформації в якості інформаційного забезпечення поточного управління акціонерним товариством.

В сучасних умовах набуває значного поширення акціонерна форма господарювання. Система управління акціонерним товариством повинна будуватися з врахуванням специфіки та особливостей цієї форми господарювання. Для ефективного управління акціонерним товариством необхідним є відповідне інформаційне забезпечення. Система бухгалтерського обліку на сьогодні дає основну масу інформації про господарську діяльність підприємства. Надані в статті пропозиції стосовно вдосконалення обліку статутного капіталу, цінних паперів, дивідендів, витрат акціонерного товариства, фінансової звітності сприятимуть формуванню ефективного інформаційного забезпечення управління акціонерним товариством на базі даних бухгалтерського обліку.

Освещены проблемы формирования информационного обеспечения управления акционерным обществом, даны предложения, касающиеся совершенствования учета акционерного капитала, ценных бумаг, дивидендов, расходов акционерного общества, финансовой отчетности.

The problems of forming of the informative providing of management by the joint-stock company are lighted up, suggestions, touching perfection of account of equity, securities, dividends, charges of joint-stock company, financial reporting, are given.